
El Servei Meteorològic de Catalunya reconstrueix la sèrie de precipitació més llarga i contínua de la Península Ibèrica

- El treball és fruit d'una llarga tasca d'identificació, digitalització i homogeneïtzació de les observacions pluviomètriques realitzades a la ciutat de Barcelona entre 1786 i 2014
- Aquesta sèrie permet millorar el coneixement sobre la freqüència i intensitat dels períodes de sequera a la Mediterrània occidental, especialment l'esdevingut entre 1810 i 1840
- Des de 1786 la precipitació a Barcelona s'ha incrementat d'un 18%, tot i que des de 1900 la tendència és cap al descens

El Servei Meteorològic de Catalunya (SMC) ha presentat aquest matí, amb motiu del Dia Meteorològic Mundial, la recuperació de la sèrie mensual de precipitació de la ciutat de Barcelona, que s'inicia el juliol de 1786. Aquest estudi suposa la reconstrucció de la sèrie de precipitació més llarga i contínua de la Península Ibèrica i culmina diversos anys d'intensos esforços que s'han dut a terme en col·laboració amb investigadors del Departament d'Història Moderna de la Universitat de Barcelona, de l'IC3 i de l'Institut Pirenaico de Ecologia (Jaca). L'acte l'ha presidit el secretari de Medi Ambient i Sostenibilitat, Josep Enric Llebot.

Els resultats mostren que per al conjunt del període 1786-2014 hi ha hagut un increment de la precipitació d'aproximadament un 18% anual, tot i que en la darrera centúria s'aprecia una tendència oposada amb un descens del 13% des de 1900. Les dades han permès identificar un ampli període de totals pluviomètrics clarament inferiors als normals entre 1810 i 1840. Dins d'aquest període s'han identificat onze anys amb una precipitació anual inferior als 400 mm, destacant l'any 1817 amb només 216 mm recollits. Aquesta troballa referma altres estudis previs basats en la historiografia que detectaven una gran concentració de cerimònies religioses "*pro pluvia*" dins d'aquest trentenni. Per contra, l'any més plujós de la sèrie és el 1971 amb 1122.7 mm.

La reconstrucció d'aquesta sèrie mensual contínua de més de 225 anys millorarà substancialment el coneixement de la variabilitat i el canvi climàtic que afecta a aquest punt de la Mediterrània occidental.

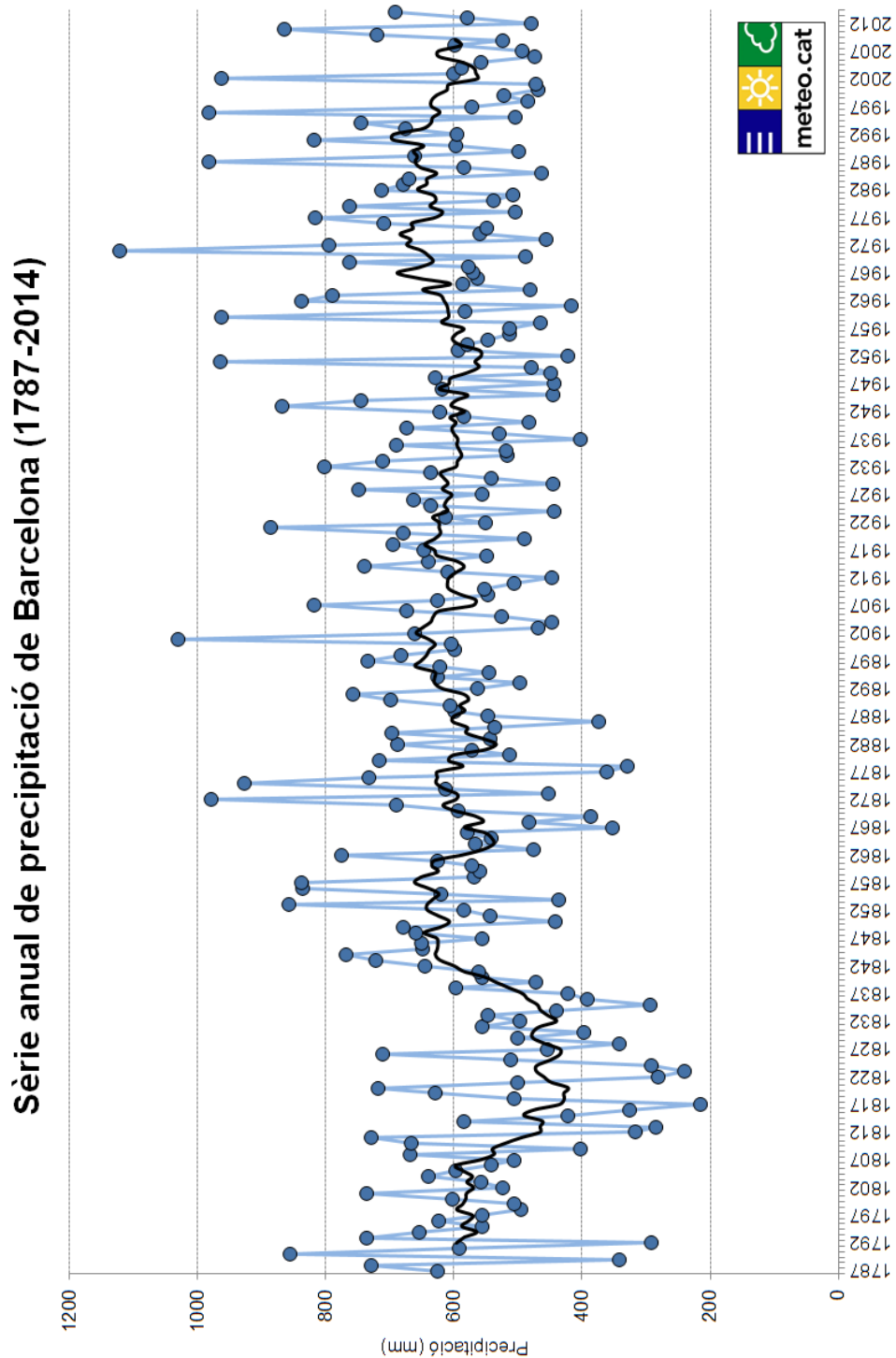
Les primeres observacions, de 1780

Les primeres observacions a Barcelona daten del gener de 1780 i estan preses pel Dr. Francesc Salvà i Campillo des del seu domicili del carrer Petritxol. Però no és fins al juliol de 1786 quan inicia les mesures de la precipitació, tasca que desenvolupa fins al 1827. El segueixen en aquesta tasca altres metges com el Dr. Pere Vieta (1827-1854) i el Dr. Joan Ramon Campaner (1854-1876) o el matemàtic Llorenç Presas (1849-1874). Les observacions oficials comencen el 1855 a l'antiga seu de la Universitat de Barcelona, al convent del Carme, i posteriorment, cap al 1880, es traslladen a l'actual seu de la Universitat, a la plaça homònima. Ja entrat el segle XX (1913), l'Observatori Fabra pren el relleu com a observatori guardià de la meteorologia de la ciutat.

Les tasques de recuperació de la sèrie climàtica han comprès diverses etapes, tal i com ha explicat el cap de l'Àrea de Climatologia de l'SMC, Marc Prohom. La identificació de les fonts documentals que contenen la informació (manuscrits, diaris, llibretes, fulls d'observació...) i la seva posterior digitalització (més d'1,3 milions de dades) ha estat l'etapa més feixuga i que ha consumit un temps més ampli. Superat aquest escull, s'ha fet un exhaustiu anàlisi de qualitat, per tal de detectar i corregir les ruptures en la homogeneïtat de la sèrie lligada als continus canvis d'ubicació, d'instrumental o d'unitats de mesura i configurar així una sèrie útil i que reflecteixi al màxim l'evolució de la climatologia local.

Més dades a: <http://www.meteo.cat/wpweb/climatologia/serie-climatica-de-barcelona/>

22 de març de 2015

*Evolució de la precipitació anual a Barcelona per al període 1787-2014
(la corba negra indica una mitjana mòbil d'onze anys de període).*